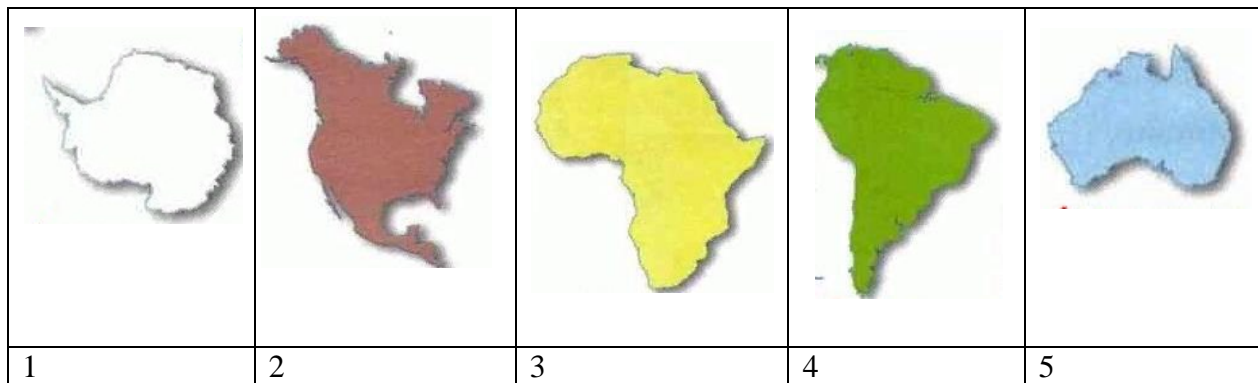

Мен жана дүйнө

4-класс

2-чeyрек

№1. Айбек сабакка «Түштүк материктер» боюнча билдирүү даярдады.

Материктердин контуруна жакшылап карап, алардын аталыштарын жаз.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

№2. Чолпонго саякатка байланыштуу кызыктуу китеп белекке беришти. Китепте кооз сүрөттөр бар.

Сүрөттөрдү карап, бул укмуштуудай жаныбарлар жашаган материктердин аталышын жаз.

№3. Аюулар Еразияда жана Түндүк Америкада жашашат. Алар сырткы көрүнүшү жана жашоо чөйрөсү боюнча айырмаланат.

Ак аюулар Арктикада гана кездешет. (Картада бул аймак ачык түстө тегерекче менен белгиленген).

Эмне үчүн күрөң аюулар гана жашаган Евразия менен Түндүк Америкада ак аюулар кездешпейт деп ойлойсуң?

Жообуңарды төмөндө жазгыла.

Жообу: _____

№4. Материктердин бири – Антарктида Жердин түштүк полюсунда жайгашкан. Табигый шартка байланыштуу өсүмдүктөр менен жаныбарлар дүйнөсү өзүнүн өзгөчөлүктөрүнө ээ. Антарктиданын аймагы Австралиядан дээрлик 2 эсе чоң. Бирок Антарктиданын калкы болгону 4000 адам болсо, Австралияда 25 миллиондон ашык адам жашайт.

Эмне үчүн Антарктиданын калкы мынчалык аз экендигинин 2ден кем эмес себебин жаз.

1-себеби: _____

2-себеби: _____

3-себеби: _____

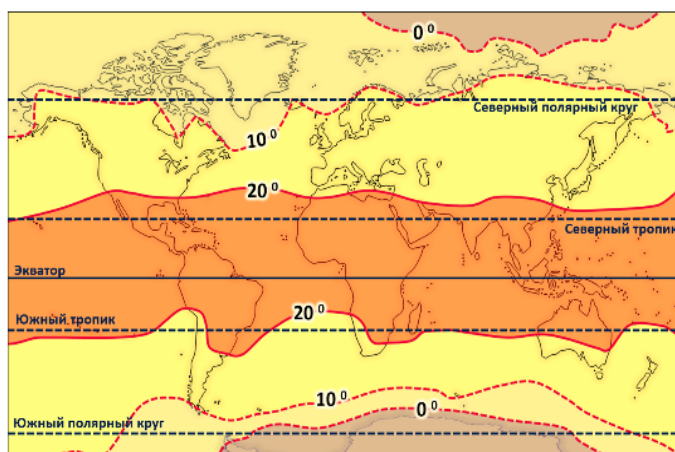
№5. Түндүк жарым шардын кайсы континенти үч океан менен курчалган.

№6. Орточо айлык температураны аныктоонун бир жолу төмөнкүдөй:

Айдын эң суук жана эң жылуу күндөрүнүн температурасын таап, алардын суммасын 2ге бөлүү керек. Мисалы, апрель айында эң төмөнкү температура 0°C болсо, апрель айында эң жогорку температура $+24^{\circ}\text{C}$ болгон. Орточо айлык температура $(0+24):2$ барабар болот. Айдын орточо температурасы $+12^{\circ}\text{C}$ болот.

Картада Жер планетасынын орточо жылдык температурасы көрсөтүлгөн.

Эң чоң аймагында терс температура өтө аз кездешкен материкти ата.

№7. Мөңгүлөр – таза суунун табигый резервдери. Алар Кыргызстандын, Казакстандын, Өзбекстандын жана Тажикистандын көптөгөн дарыяларынын башталышы.

Жайында аймакта жаан-чачын аз жааганда, мөңгүлөрдүн эриши, дарыялардын агымынын **негизги бөлүгүн** камсыздайт.

Мөңгү суусу-мөңгүлөргө кар түрүндө түшкөн жаан чачындын эсебинен жаңылана турган ресурс.

Кыргызстанда акыркы он жылдык **куркак** мезгил деп аталат, башкача айтканда, жааган кардын көлөмү мөңгүлөрдүн эрүүсүнүн натыйжасында пайда болгон суунун көлөмүнөн азыраак.

Ойлонуп жаз. Эгер суу аз мезгили дагы бир нече жыл уланса, эмне болот?

№8. Көл - суу сактагыч, анда балырлар жана бактериялар, ар кандай рак сымалдуулар – өтө майдадан чоң жеке организмдер – рак сымалдуу балырлар менен азыктанган балыктар жашайт. Жырткыч балыктар да бар. Балык жегенди жакшы көргөн өрдөктөр келгө учуп келишет. Кээде балыкчы көлмөдөн балык кармайт. Балыктын, рак сымалдардын жана өрдөктөрдүн калдыктары рак сымалдуулар азыктанган микроорганизмдердин азыктануусунун негизин түзөт.

Ойлонуп, бир варианты белгиле, эгер рак сымалдуулар кандайдыр бир себептерден улам өлүп калса, төмөндөгүлөрдүн кайсынысы көбүрөөк жабыркайт.

- а) Адам
- б) Өрдөк
- в) Балык
- г) Микроорганизмдер
- д) Жогоруда айтылгандардын баары

Жообуңду түшүндүр: _____

№9. Табият таануу – бизди курчап турган дүйнөнү изилдөөчү илимдер комплекси.

Илимдин аталышы менен анын өзгөчөлүктөрүнүн дал келүүсүн тап.

Ар бир тилкеге илимдин аталышына туура келген мүнөздөмөнүн тушуна ✓ белгисин кой.

Илимдер.....	Биология	Астрономия	Метеорология
асман телолору жөнүндө			
жандуу жаратылыш жөнүндө			
атмосфералык кубулуштар жөнүндө			

№10. Айбек үнөмдөлгөн чөнтөк акчасына бир жылда болжолдуу баасы 1670 сомдук скейтборд сатып алууну максат кылып койду. Күнүнө 5 сомдон үнөмдөсө максатына жетеби же жетпейби?

Жообуңду түшүндүр: _____

№11. Жазында Баткен жергесинде Айгүл кооз гүлүн кезиктирүүгө болот. Ачык кызгылт-сары гүлдөрү бар бийик өсүмдүк. Тоонун көлөкө жагында гана өсөт. Айгүл көп жылдык гүл жана жыл сайын бирден бүчүр пайда болот.

Айгүл гүлү Кызыл китепке киргизилген жана гүл өскөн аймак коргоого алынган.

Кызыл китеп эмне үчүн түзүлгөн жана ага ар кандай өсүмдүктөр, жаныбарлар, козу карындар эмне үчүн киргизилгенин ойлонуп жаз.

Кыргызстандын Кызыл китебине кирген бир өсүмдүк менен бир жаныбардын аттарын жаз.

№12. А, Б, В, Г тамгалары менен белгиленген төрт сүрөт бар.

А	Б	В	Г

Кайсы сүрөттү колдонуу керек?

Ар бир тилкенин тиешелүү сабына ✓ белгисин кой.

	А	Б	В	Г
Шаардын ортосундагы аралыкты аныктоо				
Аралдардын жайгашкан ордун аныктоо				
Имараттардан чыгуу жолун аныктоо				